

prof. dr hab. Wojciech Maciejowski
Sztuki muzyczne, dyscyplina artystyczna wokalistyka
Akademia Muzyczna w Poznaniu

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ

Zleceniodawca opinii:

Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie.

Zlecenie podjęto na podstawie pisma Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC z dnia 25.04.2022 roku, dotyczącego decyzji Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC w sprawie powierzenia mojej osobie funkcji recenzenta w przewodzie doktorskim pana Nanxin Ye w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne, na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478).

Do zlecenia dołączono następującą dokumentację:

- pismo przewodnie Przewodniczącego Rady Dyscypliny Artystycznej UMFC z dnia 25.04.2022 r.,
- dzieło artystyczne w formie nagranie CD,
- opis dzieła artystycznego,
- oświadczenie promotora.

Recenzja pracy doktorskiej

Praca doktorska pana Nanxin Ye pt. *Analiza technik wokalnych i estetyki muzycznej tenora lirycznego w utworach muzyki kameralnej – na przykładzie dzieł Belliniego, Rossiniego i Donizettiego* składa się z dzieła artystycznego zarejestrowanego na nośniku elektronicznym oraz opisu tego dzieła.

Wybór takiego tematu pracy wynika z zainteresowań autora kameralną twórczością wokalną włoskich kompozytorów oraz własnego doświadczenia wykonawczego tych utworów, jak również ich praktycznego zastosowania w procesie kształcenia wokalnego. Jak sam stwierdza: *Właśnie wybitne osiągnięcia ww. trzech kompozytorów w dziedzinie kameralnej muzyki wokalnej, a także wartość praktyczna ucieleśniona w edukacji, wykonawstwie, estetyce i innych praktykach muzycznych, stały się fundamentem i siłą napędową do napisania niniejszej pracy.*¹

Autor stawia przed sobą trzy podstawowe cele, które praca ma spełniać. Pierwszy to aspekt teoretyczny czyli analiza i charakterystyka stanu badań nad kameralną twórczością wokalną wskazanych kompozytorów, drugi – przełożenie badań na własne doświadczenia wykonawcze i określenie założeń stylistyczno-interpretacyjnych w kontekście kształcenia tenora lirycznego i udoskonalania metod nauczania, trzeci – określenie założeń estetycznych i ich doskonalenie zarówno z praktycznego punktu widzenia, jak i (...) z perspektywy samego

¹ N. Ye, Praca doktorska, *Analiza technik wokalnych i estetyki muzycznej tenora lirycznego w utworach muzyki kameralnej – na przykładzie dzieł Belliniego, Rossiniego i Donizettiego*, UMFC Warszawa 2022, str. 3.

celu wykonania, który ma za zadanie dostarczenie wrażeń estetycznych zarówno publiczności, jak i twórcom.²

Mając powyższe na uwadze stwierdzam, że wybór tematu rozprawy wydaje się odpowiedni i uzasadniony.

Dzieło artystyczne

Nagrania dokonano w Sali Koncertowej UMFC w Warszawie w dniach 22 października i 26 listopada 2021 roku, a realizatorem nagrania był Emilian Rymarowicz. Zawiera ono wybór utworów Belliniego, Rossiniego i Donizettiego w wykonaniu autora niniejszej pracy, któremu przy fortepianie towarzyszy Su Cui.

Są to następujące kompozycje:

Vinzenzo Bellini

- *Torna, vezzosa Fillide*
- *Bella Nice, che d'amore*
- *Vaga luna, che inargenti*
- *Malinconia, Nimfa gentile*
- *Per pietà bell'idol mio*

Gioachino Rossini

- *La prossima*
- *Il Rimprowvero*
- *La Regata Veneziana*
Avanti la regatta
Co passa la regatta
Dopo la regatta

Gaetano Donizetti

- *La Zingara*
- *Il Sospiro*

Przedstawione nagranie nie budzi zastrzeżeń. Pan Nanxin Ye dysponuje ładnym, miękko brzmiącym głosem tenorowym, prowadzonym pewnie i bez forsowania. Pomimo, że nie dysponuje zbyt dużym wachlarzem środków ekspresyjnych, a na dłuższych nutach słyszalny jest tzw. "groszek", interpretacji pana Nanxin Ye słucha się z zaciekawieniem. Współpraca z pianistą, który w tego rodzaju muzyce pełni rolę podrzędną w stosunku wokalisty jest prawidłowa i zasługuje na uznanie. Dzięki temu wykonawcy przedstawili spójny, własny obraz dźwiękowy interpretowanych utworów. Od strony wokalne pewnym niedostatkim jest wspomniana wcześniej niestabilność głosu na dłuższych nutach w wyższym rejestrze, szczególnie przeszkadzająca w *Per pietà* V. Belliniego. Być może wynika to również ze zbyt szybkiego, w moim odczuciu, tempa tej jak i poprzedzającej ją pieśni *Malinconia*. Szczególnie te dwa utwory odbiegają od mojego subiektywnego wyobrażenia interpretacyjnego. Szybkie tempa powodują mniejsze możliwości ekspresyjne, zaburzają możliwość pięknego legata i szerszego prowadzenia frazy. Ogólnie należy stwierdzić, że

² N. Ye, Praca doktorska, *Analiza technik wokalnych i estetyki muzycznej tenora lirycznego w utworach muzyki kameralnej – na przykładzie dzieł Belliniego, Rossiniego i Donizettiego*, UMFC Warszawa 2022, str. 5.

wszystkie zapisane na nośniku CD utwory wykonawcy interpretują w dość schematyczny sposób, nie dość wyraźnie uwzględniając różnice stylistyczne charakterystyczne dla poszczególnych kompozytorów. Z jednej strony zbyt mała selektywność szybszych przebiegów dźwiękowych u Rossiniego, a z drugiej powściągliwość w stosowaniu typowo tenorowego, czasem wręcz manierycznego prowadzenia fraz u Belliniego czy Donizettiego. Również zróżnicowanie tekstu poszczególnych "zwrotek" nie jest jasne i czytelne. Większa dbałość o te elementy przełożyłaby się na jeszcze lepszą ocenę przedstawionego nagrania.

Te drobne mankamenty nie mają jednak wpływu na moją pozytywną ocenę zarejestrowanych przez Nanxin Ye i Su Cui utworów. Ich interpretację uważam za oryginalną i wartościową.

Część opisowa

Część opisowa dzieła artystycznego daleka jest od doskonałości, począwszy od licznych błędów edytorskich i stylistycznych na merytorycznych kończąc. Autor posługuje się językiem „poetyckim”, konstruując zdania, z których niewiele wynika, mało precyzyjnie określając zjawiska muzyczne oraz dotyczące elementów techniki wokalne, jak również dokonując znacznych skrótów w historycznym ujęciu rozwoju muzyki wokalne. Nanxin Ye często nie wyjaśnia znaczenia stosowanych określeń i zwrotów. Powoduje to znaczną trudność w zrozumieniu tekstu, być może wynikającą z niedoskonałości tłumaczenia na język polski. Jako przykład może posłużyć fragment ze str. IX „Na podstawie własnej praktyki wokalne, autor stwierdza, że konstruowanie muzycznej koncepcji artystycznej musi być realizowane przy ujęciu dwóch następujących aspektów: Materiał muzyczny jest podstawą twórczą kompozytorów, a także podstawowym motywem, który tworzy muzykę. Drugi to wykorzystanie technik wokalnych. Jeśli chodzi o tenor liryczny, każda technika wokalna służy wykonaniu muzycznemu. Ogólnie wykonanie muzyczne można podsumować z dwóch perspektyw, a mianowicie obrazu i koncepcji artystycznej. Patrząc z perspektywy stricte efektu dźwiękowego muzyki, obraz i koncepcja artystyczna nie stoją ze sobą w sprzeczności, ale wzajemnie się uzupełniają. Śpiewak integruje swoje własne rozumienie emocjonalne poprzez ekspresję obrazu, w taki sposób, że obraz zostaje przekształcony w dźwięk i wyraża koncepcję artystyczną, co ostatecznie dowodzi, że techniki wokalne odgrywają tutaj kluczową rolę.”

Praca doktorska pana mgra Nanxin Ye składa się z 4 rozdziałów³ poprzedzonych wstępem oraz streszczeniem pracy w języku polskim. Do pracy dołączone zostało również streszczenie w języku angielskim. Praca nie zawiera spisu treści (!), a numeracja poszczególnych części jest niekonsekwentna. Wstęp oznaczony jest jako Rozdział I, natomiast Zakończenie jest już bez numeracji. Pracę uzupełnia bibliografia. Ze względu na tłumaczenie na język polski tytułów dzieł stanowiący materiał źródłowy trudno jest zweryfikować ich wiarygodność. Również wskazywanie w bibliografii licznych prac magisterskich, które autor pracy wykorzystał w swoich badaniach i analizach, wzbudza moje kontrowersje. Jak się wydaje, nie są to prace wydane drukiem i dotarcie do nich jest

³ na str. I autor wskazuje, że jest pięć rozdziałów, przy czym jako Rozdział I określa Wstęp, brak jest natomiast zakończenia

utrudnione. Ogólnie bibliografia opracowana została dość chaotycznie, bez zastosowania konsekwentnego sposobu opisu dzieł. Często brak jest miejsca wydania, stosowanie kropek zamiast przecinków, brak spacji itp. W samej pracy autor bardzo oszczędnie stosuje przypisy, jest ich zaledwie 20 w całej pracy! Zdarzają się cytowania, które nie są opisane w przypisach⁴. Przykłady muzyczne nie są opisane! We wstępie (Rozdział I) autor przedstawia cele jakie chce osiągnąć oraz zastosowane metody badawcze. W skrótowy sposób określa również stan badań nad tematem będącym przedmiotem rozprawy doktorskiej. Rozdział II *Przegląd włoskiej muzyki kameralnej*, jest próbą wskazania na najważniejsze aspekty tego gatunku muzycznego ze szczególnym uwzględnieniem kameralistyki wokalne. Ciekawe porównania i zestawienia oraz różne odniesienia klasyfikacyjne odwołujące się do genezy tego gatunku stanowią w moim odczuciu nowe ujęcie zagadnienia. Autor pracy dokonuje również syntetycznej analizy utworów kameralnych kompozytorów włoskich wskazując na ich cechy charakterystyczne. Nie ze wszystkimi twierdzeniami autora pracy w pełni się zgadzam, ale jest to moja subiektywna ocena.

Rozdział III *Kameralne utwory wokalne Belliniego, Rossiniego i Donizettiego*, to analiza i określenie stylu muzycznego poszczególnych kompozytorów w kontekście ich kameralnej twórczości wokalne. Autor od informacji ogólnych przechodzi do zagadnień szczegółowych, często ilustrowanymi przykładami nutowymi. Rozdział ten od strony merytorycznej jest napisany prawidłowo, a zagadnienia dotyczące twórczości poszczególnych kompozytorów omawiane wg tego samego szablonu i kryteriów, co pozwala na dokonanie analizy porównawczej.

W rozdziale IV *Techniki wokalne tenora lirycznego w utworach muzyki kameralnej*, Nanxin Ye dokonuje przeglądu elementów techniki wokalne, ich rozwoju i zastosowania w repertuarze kompozytorów włoskich. Rozdział ciekawy a zagadnienia opisane w sposób wyczerpujący z licznymi odniesieniami do konkretnych fragmentów muzycznych i własnych doświadczeń wykonawczych autora pracy. Wszystkie rozważania odnosi do tenora lirycznego określając elementy techniki wokalne jako „techniki wokalne tenora lirycznego” chociaż w rzeczywistości odnoszą się one do wszystkich rodzajów i gatunków głosu. Podobnie rozdział V *Estetyka muzyczna tenora lirycznego w kameralnych utworach wokalnych Belliniego, Rossiniego, Donizettiego*, który w tytule odnosi się do określonego rodzaju głosu można z powodzeniem poszerzyć na całe spektrum głosów wokalnych. Estetyka muzyki, stylistyka wykonawcza, ekspresja muzyczna czy związki słowno-muzyczne to elementy wspólne dla całej muzyki wokalne. Podobnie proces dydaktyczny i kształcenie głosu, jak również metodologia pracy nad nowym repertuarem są podobne dla wszystkich rodzajów głosów. W zakończeniu autor pracy stwierdza; „(...) dla śpiewaka wykonującego utwory wokalne muzyki kameralnej konieczne jest zrozumienie pieśni z wielu różnych perspektyw.”⁵

Pomimo licznych wykazanych wcześniej zastrzeżeń i niedoskonałości należy stwierdzić, że autor pracy dokonał bogatej analizy istotnych zagadnień związanych z tematem pracy. Dlatego też mając na uwadze dzieło muzyczne i jego opis, które stanowią

⁴ np. str. 1 i 4.

⁵ N. Ye, Praca doktorska, *Analiza technik wokalnych i estetyki muzycznej tenora lirycznego w utworach muzyki kameralnej – na przykładzie dzieł Belliniego, Rossiniego i Donizettiego*, UMFC Warszawa 2022, str. 109.

nierozerwalną całość pracy doktorskiej pana mgra Nanxin Ye, stwierdzam, że przedstawiona praca, z zastrzeżeniami zasługuje w mojej ocenie na pozytywne przyjęcie.

Konkluzja

Jak z powyższego wynika, dzieło artystyczne będące częścią pracy doktorskiej pana mgra Nanxin Ye, ze względu na jego własne doświadczenia artystyczne i interpretacyjne zawiera w sobie znaczne znamiona oryginalności, zaś jego opis pomimo licznych, wskazanych w recenzji uwag, stanowi wartościowy wkład do badań nad kameralną muzyką wokalną kompozytorów włoskich.

W mojej opinii praca spełnia więc wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce* (Dz. U. z 2021 r. poz. 478).

W związku z powyższym (z zastrzeżeniami) wnoszę o przyjęcie przedstawionej pracy doktorskiej pana Nanxin Ye.

Poznań, 08.08.2022 roku


prof. dr hab. Wojciech Maciejowski